

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA

FACULTATEA DE SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Rezumatul tezei de doctorat

**Evoluția identității naționale în cazul femeilor tinere
emigrante**

Coordonator:

Prof. Petru Iluț

Doctorand:

Rivka (Rodi) Schipper

2012

Structura tezei

Rezumat.....	
Introducere.....	1
Capitolul 1: Migrația din URSS în Israel și problema identității – Cadru teoretic și demografic.....	4
1.1. Migrația.....	4
1.1.1. Evreii din URSS înaintea migrației: trăsături demografice.....	6
1.1.2. Detalii demografice ale imigrării din URSS în Israel în anii 1990	6
1.1.3. Date demografice despre naționalitate și/sau religie cu privire la imigranții din URSS în Israel în anii 1990.....	8
1.2. Identitatea.....	9
1.2.1. Identitatea națională și naționalism	10
1.2.2. Identitatea națională a evreilor din fosta Uniune Sovietică: înainte de migrația în Israel	11
1.2.3. Identitatea națională și sistemul legal: cazul Israelului.....	13
1.3. Identitate și migrație	18
Capitolul 2: Obiectivele și metodologia cercetării	22
2.1. Probleme de cercetare.....	22
2.2. Paradigma de cercetare și abordarea cercetării.....	24
2.2.1. Modelul de metodologie mixtă.....	24
2.2.2. Abordarea cercetării	28
2.3. Metodele.....	31
2.3.1. Colectarea datelor.....	31
2.3.1.1. Statistici descriptive	31
2.3.1.2. Interviu.....	32
2.3.1.3. Focus grupuri.....	33
2.3.1.4. Interviu detaliat.....	37
2.3.1.5. „Interviul narativ”	38
2.4. Populația de studiu.....	40
2.5. Procedura de cercetare	41
2.5.1. Studiul literaturii de cercetare.....	41
2.5.2. Procedura de colectare a datelor.....	42
2.5.2.1. Prima etapă–două interviuri detaliate ca pre-testare a cercetării.....	43

2.5.2.2. A doua etapă - chestionare.....	44
2.5.2.3. A treia etapă - focus grupuri.....	45
2.5.2.4. A patra etapă–alte patru interviuri detaliate	46
2.5.3. Rezultatele și analiza datelor	46
2.5.3.1. Analiza chestionarelor.....	46
2.5.3.2. Analiza focus grupurilor.....	47
2.5.3.3. Analiza interviurilor narative.....	49
2.6. Validitatea și fiabilitatea studiului.....	50
Capitolul 3: Rezultate și analiza datelor	53
3.1. Rezultatele chestionarelor și analiza lor	53
3.1.1. Introducere.....	53
3.1.2. Rezultate.....	54
3.1.2(a). Cauzele și motivația imigrației	54
3.1.2(b). Definierea identității.....	59
3.1.2(c). Cultură și societate.....	66
3.1.2(d). Previziuni.....	72
3.2. Rezultate și analiza focus grupurilor	74
3.2.1. Introducere.....	74
3.2.2. Cum s-au descurcat femeile într-o societate străină: Primul grup	75
3.2.2.1. Viața de copii evrei și de femei tinere în societatea anit-semită a Uniunii Sovietice și moduri de a-i face față.....	76
3.2.2.1.a. Modalitate ofensivă de a se descurca.....	77
3.2.2.1.b Modalitate defensivă de a se descurca	78
3.2.2.2. Viața din Israel ca tineri imigranți: Modalități de a se descurca.....	83
3.2.2.2.a. A face față etichetării imigranților ca „ruși”	83
3.2.2.2.b. A face față categorisirii de gen: „târfă rusă”	88
3.2.3. Atitudinile societății israeliene față de imigranții femei și bărbați din URSS – așa cum sunt explicate de tinere femeie imigrante din URSS și reacțiile lor față de aceste atitudini – Al doilea grup	92
3.2.3.1. Trăsături materiale și motivele imigranților femei și bărbați din URSS: așa cum sunt explicate de tinere femeie imigrante	93
3.2.3.1 a. Imigranți care au venit în Israel din motive economice în anii 1990	94
3.2.3.1. b. Imigranții iau „o parte din prăjitura națională” în defavoarea israelienilor veterani	95
3.2.3.2. Evreitatea imigranților femei și bărbați din URSS prin prisma societății israeliene – așa cum e explicată de femei tinere imigrante din URSS	97
3.2.3.2. a. Imigranții care au sosit în Israel în anii 1990 – dubii privind evreitatea lor.....	98

3.2.3.2. b.Schimbări în atitudinea societății israeliene cu privire la imigranții din URSS din anii1990 – acceptare și includere.....	107
3.2.4. Surse de putere – cele două grupuri.....	110
3.2.4.1. Părinți.....	110
3.2.4.2. Figuri semnificative.....	113
3.2.4.3. Învățare și educație.....	114
3.2.4.4. Serviciul militar în calitate de învățători soldați.....	115
3.3. Rezultate și analiza interviurilor narative	121
3.3.1. Introducere.....	121
3.3.1.1. Abordarea contextuală.....	121
3.3.1.2. Integrarea a trei modele pentru analiza narativă	122
3.3.2. Narațiunea Olgăi.....	125
3.3.3. Narațiunea Irenei.....	139
3.3.4. Narațiunea Christinei.....	152
3.3.5. Narațiunea Vitei.....	162
3.3.6. Narațiunea Sophiei.....	176
3.3.7. Narațiunea Mashei.....	198
Capitolul 4: Concluzii și discuții	215
4.1. Introducere.....	215
4.2. Identitatea israeliană a femeilor imigrante	217
4.3. Identitatea evreiască a femeilor imigrante	225
4.4. Identitatea hifenată.....	230
4.5. Postfață.....	233
Bibliografie.....	236
Anexe	253

***Cuvinte cheie:** procesul de imigrare, identitate națională, identitate dinamică și de dezvoltare, a construi identitatea, metodologie mixtă, mecanisme de alternativă narativă, sentimente de întărire (empowerment), experiență fondatoare (groundbreaking), alteritate, sentiment de apartenență, experiența continuității, prezervare a culturii țării de origine, identitatea hifenată (hyphenated identity).*

Introducere

Subiectul imigrării și consecințele sale s-au bucurat de multă atenție din partea cercetărilor sociale, care consideră că rolul lor propriu nu se reduce doar la abordarea descoperirilor ontologice și teoretice abstracte, ci se extinde la crearea de cunoaștere utilizabilă: de exemplu, furnizarea de idei adecvate pentru a face față fenomenului internațional al imigrației, care a dobândit, de-a lungul timpului, proporții enorme și care a ajuns să definească epoca modernă.

Scopul acestei cercetări este acela de a examina procesele în cadrul cărora femeile tinere întâmpină dificultăți cu privire la anumite aspecte legate de problema identității naționale și a culturilor cărora ele le aparțin, în calitatea lor de evreice din URSS care au imigrat în Israel. Se încearcă să se analizeze modurile în care ele percep identitatea colectivă a noii societăți care le-a absorbit, precum și nivelul lor de identificare cu această societate sau cu părți ale compoziției sale, în diferite momente – de la imigrarea lor până la perioada acestei cercetări, ce le vizează tematic. De asemenea, se explorează ramificațiile acestei noi identități în direcția identităților lor inclusive (inclusive identities), precum și diferitele interacțiuni între vechiul și noul lor „sine”.

Populația studiată

Grupul de cercetare constă din femei tinere care au imigrat în Israel în perioada cuprinsă între acum șapte și șaptesprezece ani, ca parte a unui val de imigrație ce a urmat colapsului politic și social al fostei URSS, declanșat în anii 1990 și care produce în continuare consecințe. Ca parte a serviciului național obligatoriu, toate femeile participante la acest studiu s-au oferit voluntare pentru a lucra în cadre educaționale formale cu copii care au imigrat în Israel împreună cu părinții lor. Pe parcurs, ele au studiat, de asemenea, o dată pe lună, la colegiul unde predau eu, dar, la momentul întâlnirii mele cu ele pentru demararea acestui studiu, majoritatea dintre ele erau căsătorite iar unele erau deja mame.

Metodologia

Acest studiu folosește acel tip de metodologie mixtă în care ambele paradigme, atât cea calitativă, cât și cea cantitativă, sunt întrebuințate în mod interactiv și pe un continuum în procesul de colectare a datelor. Specialiștii moderni

(Creswell, 2003 și alții) consideră combinarea cercetării cantitative și a celei calitative ca fiind abordarea cea mai potrivită pentru a examina fenomene cu multiple fațete și, coroborând sugestia lui Newman et al. (2003), acest tip de tematizare, adecvat subiectului imigrării, se bazează efectiv pe o cercetare calitativă, completată de rezultate cantitative. Prin urmare, studiul propus folosește un model de cercetare care implică, în mod constant și continuu, ambele paradigme, de o asemenea manieră, încât ambele sunt mobilizate împreună în cadrul aceleiași cercetări, în perimetrul acelorași etape. Partea cantitativă a acestei lucrări a fost realizată prin utilizarea de chestionare care includ întrebări închise (closed), ce asigură o procesare facilă prin analiza statistică. De asemenea, se întrebuițează un chestionar deja formulat, dezvoltat în 2007 de Institutul de Imigrare și Integrare Socială din cadrul Centrului Academic Ruppin (Semyonov et al., 2007) care se ocupă de identitate și cultură, și care a fost considerat adecvat scopurilor prezentei cercetări. Partea calitativă, în schimb, face apel la două metode, sub formă de interviuri personale și sociale. Prima metodă constă din interviuri de grup („group-interviews”), construite ca „focus-grupuri” (Denzin & Lincoln, 2005), iar a doua din „interviuri de profunzime” („in-depth interviews”, Johnson, 2001), construite ca „interviuri narrative” („narrative interviews”, Chase, 2003).

Informația adunată prin intermediul celor trei modele a fost examinată și interpretată cu ajutorul următoarelor instrumente de cercetare analitice, atât cantitative, cât și calitative:

- a. statistici descriptive folosite pentru analizarea datelor din chestionare.
- b. o abordare bazată pe cea a lui Strauss și Corbin (1990), cunoscută ca „teoria emergentă pe parcursul cercetării” (Grounded Theory), folosită pentru a examina datele colectate în urma discuțiilor din focus-grupuri. În acest fel, se divizează textul dialogului în segmente de viață, selectate conform unor teme sau categorii, în timp ce, în etapa următoare, informația, din forma ei inițială, este transpusă și articulată în concepte teoretice.

Analiza datelor interviurilor narrative se sprijină pe trei modele:

- a. modelul formativ al lui Gergen & Gergen (1988);
- b. modelul de alternative narrative, cu șase mecanisme, al lui Spector-Marzel (2010);
- și c. modelul explicativ pentru povești personale (personal stories) al lui Kupferberg, Green și Gilat (2002).

Analiza interpretativă, care combină simultan aceste modele ce dau seama de text, fiecare în felul ei și în conformitate cu forma sau conținuturile acestuia, în timp

ce fiecare model, la rândul său, scoate în evidență cu predilecție un anumit aspect sau o anumită direcție specifice, îmbogățește și contribuie la distingerea și individualizarea informației și a sensului acesteia.

Narațiunile sau unitățile de desfășurare dinlăuntrul lor, narațiunile sunt clasificate, utilizând modelul lui Gergen și Gergen (1988), în conformitate cu structurile de desfășurare, în forme ce exprimă progres, retragere, sau combinații ale amândurora, precum și în conformitate cu structurile narrative ale căror tipologii au fost împrumutate din câmpul criticii literare – cum e cazul romanului, comediei, tragediei și al satirei, precum și al diferitelor combinații ale acestora din urmă.

Instrumentele de cercetare ale lui Spektor-Marzel pentru analiza narațiunilor, le examinează pe acestea din urmă, mai precis, caracteristicile acestora în particular, folosind șase mecanisme de alternative narrative. Cele din urmă prezintă în principal esența caracteristicilor care au fost incluse, subliniate sau detaliate în cadrul narațiunilor, precum și ceea ce a fost omis, trecut sub tăcere, ceea ce a fost povestit într-un mod superficial și ce interpretări au fost furnizate pentru ele în lumina scopului central care devine tot mai clar prin intermediul povestirii. După ce rezultatele celor trei modele au fost combinate și sincronizate, s-a obținut o imagine de ansamblu, totală și completă, a fenomenului studiat.

Prin urmare, având în vedere considerațiile precedente, trebuie precizat faptul că a fost utilizată, de asemenea, în această cercetare, strategia triangulației (triangulation strategy, Maxwell, 1996) care trimite la referirea încrucișată (cross-referencing) a informației sau a concluziilor, folosindu-se în acest scop multiple proceduri și surse. Metoda analitică întrebuițată de Kupferberg, Green & Gilat (2002), folosită, cum s-a specificat deja, în procesul analitic, este, în natura ei, socio-lingvistică și se focalizează pe explorarea structurii povestirii relatată în limbajul vorbit în mod natural de către narator, acesta din urmă fiind studiat, la rândul său, prin intermediul instrumentelor analizei discursului.

Principalele rezultate ale cercetării

S-a reliefat, în această lucrare, faptul că sentimentul de a avea o identitate israeliană s-a dovedit elementul dominant. Acest lucru apare proeminent atât în rezultatele cantitative, cât și în partea calitativă a cercetării – în cadrul focus-grupurilor și al narațiunilor, care confirmă și întăresc rezultatele cantitative.

Aceste rezultate sunt clar diferite de cele obținute de alte studii cu privire la sentimentul de identitate declarat și exprimat de imigranții în Israel veniți din alte țări, în perioade paralele, din moment ce majoritatea dintre ei se consideră înainte de orice ca fiind evrei și doar o mică parte dintre ei preferă să declare o identitate israeliană. Deși populația generală de imigranți din fosta Uniune Sovietică simte, de asemenea, că posedă o identitate mai mult evreiască, intensitatea și forța acestui sentiment nu-l depășesc pe acela de a avea o identitate israeliană sau o alta care-i leagă de țara lor de origine.

Cu toate acestea, alte studii arată că partea componentă formată din identitatea israeliană în cazul femeilor și tinerilor, care fac parte din această populație, este mai larg și puternic asumată și aceste variabile sunt confirmate de grupul de cercetare. Totuși, sentimentul de israelitate pe care-l au femeile din grupul de cercetare este mai proeminent. Identitatea israeliană a majorității femeilor din grupul de cercetare este prezentată ca o alternativă pozitivă la identitatea evreiască pe care o avuseseră în cadrul regimului sovietic, percepută de ele ca identitate amenințătoare, care le întemnițează, din punct de vedere practic și emoțional, pe cele care o au. Acest raport emoțional și practic a fost chiar definit metaforic de către o femeie ca fiind o „închisoare”. În povestirile lor, identitatea israeliană este în general legată de conceptele de suport (mai cu seamă în școli), de libertate, alegere autonomă și consolidare feminină. Sentimentele conectate la aceste concepte ajung la maximum de expresie în descrierea perioadei de serviciu militar, petrecută în Israel, în calitate de soldați-pedagogi/învățători, o perioadă pe care una dintre femei, în narațiunea ei, a numit-o piatra de temelie a restului vieții sale.

Trebuie notat că în toate narațiunile grupului de cercetare, fiecare femeie, în felul ei, indică o conexiune între experiența pozitivă a armatei și întărirea, consolidarea identității ei israeliene. Subiectul serviciului militar a intervenit, de asemenea, în focus-grupuri, unde este descris, din nou, de către una dintre femei ca fiind o experiență israeliană unică, în care accentul s-a pus pe relațiile interpersonale, în special pe cele din cadrul unităților soldat-învățător. Aceste relații reflectă coeziunea socială, apropierea, cooperarea, suportul reciproc și respectul pentru valorile culturale ale tuturor celor prezenți. Prin urmare, este evident faptul că instituția IDF este într-adevăr percepută ca un agent de necontestat al „israelizării”.

Dintre componenții grupului de cercetare sunt unii care consideră serviciul militar, dintr-un punct de vedere structural și simbolic, ca „rit de inițiere” (Lieblich,

1989; Azarya, 1989), care acționează ca o componentă importantă în formarea identității israeliene. Tinerii care nu trec prin acest „rit de inițiere” sunt uneori percepuți ca nefiind membri cu drepturi depline, și nici egali în drepturi cu ceilalți membri ai societății israeliene. Astfel se explică, poate, de ce anume tinerii exprimă o puternică motivație de a servi în IDF.

Pentru femeile din grupul de cercetare, serviciul militar prestat în cadrul unității soldat-învățător, a însemnat deținerea și îndeplinirea unor roluri adiționale, care se conectează cu viziunea lor despre lumea socială și cu realitatea vieții lor în calitate de imigranți din URSS. Activitatea lor cu copiii imigranți în calitate de soldați-învățători, încununată de succes, le-a oferit sentimentul de împlinire personală, dezvoltând, în același timp, o funcționare autonomă și împuternicind un sens de capacitate și competență al acestora, precum și derminându-le să ia decizia de a îmbrățișa o carieră în educație. Activitatea lor din serviciul militar dar și calitatea de învățători/pedagogi s-a bucurat de o acceptare pozitivă din partea familiilor și prietenilor lor. Acest capitol din viața lor a accentuat procesul de separare de părinți și le-a ajutat în construirea unor identități adulte, distincte și independente.

Se poate concluziona, așadar, că serviciul militar a fost perceput de ele ca fiind o exigență meritorie, corectă și oportună ce le-a fost adresată și, în povestirile lor, găsim argumente care susțin patriotismul și armata, precum și orice alt serviciu național, înțeles ca datorie care ar trebui pretinsă tuturor cetățenilor, ca act necesar de contribuire la bunul public. Aceasta reprezintă, în cele din urmă, expresia valorilor colective în spiritul cărora au fost educate și care continuă să existe în URSS, chiar după căderea comunismului (Horowitz & Brosch, 2011).

Putem constata din ceea ce spun femeile din grupul de cercetare că, în calitate de imigranți, ele au considerat serviciul militar ca pe un bilet de intrare promițător în societatea israeliană, ca persoane care au contribuit la fel de mult la ea precum alți israelieni și precum cei care au experimentat că parte din viața lor ar putea fi listată în rezumatul colectiv național de experiențe autentic israeliene. Aceste componente privitoare la serviciul lor militar desfășurat în calitate de învățător-soldat, care descriu sentimentul de apartenență la societate, succesul înregistrat în consolidarea personalității prin angrenarea în domeniul educației și identificarea lor cu valorile colective pe care această arie le exprimă – toate au ajutat la stabilirea fundamentelor identității lor israeliene.

În acele părți ale narațiunilor care au fost relatate într-o manieră calmă nu a existat aproape nici o critică adresată Israelului, dar au existat totuși câteva menționări în redarea sentimentelor cum că ele s-au simțit insultate sau furioase la auzul diferitelor tipuri de etichetări care le-au fost atașate datorită condiției lor de femei imigrante. Cu toate acestea, în răspunsul lor la o întrebare directă cu privire la această temă, adresată după ce-și relataseră poveștile de viață, ele chiar s-au raportat la acest subiect neplăcut ca fiind o problemă minoră.

În focus-grupuri, în schimb, s-a reliefat o imagine cu totul diferită, în care realitatea descrisă în plângerile lor este plină de situații în care imigranții sunt etichetați și excluși. Sentimente de „alteritate” (otherness) și „a fi străin” (strangeness) au fost încercate și exprimate de fiecare dintre ele în sfera lor subiectivă de experiență, fie datorită unor elemente vizibile – adică, felul în care arătau ca imigranți, sau alimentele pe care le consumau, fie datorită unor contexte morale – în principal legate de probleme de gen (gender). Dar, cel mai important lucru care a apărut în discuții a fost felul în care femeile imigrante se raportau la stigmatizarea lor ca fiind moralmente suspecte din punct de vedere sexual. Fiecare dintre femei a indicat faptul că termenul „târfă rusă” le-a fost adresat cel puțin o dată și că au existat situații în care acest gest a fost acompaniat de anumite tipuri de comportament, care exprimau felul în care ele erau percepute de către vorbitor ca fiind mai puțin valorizate în sensul moral. Eticheta de târfă le insulta, le făcea furioase și sfidătoare, iar reacția lor – sau cel puțin așa spun ele – era ceva care bascula între ingnorare deliberată ca semn de dispreț pentru persoana care le trata în acest mod și, respectiv, reacții directe, deopotrivă verbale și fizice. Experiența lor mai pozitivă cu privire la atitudinea față de imigranții din cadrul armatei, din punct de vedere al atmosferei, al relațiilor sociale și al semnificației rolurilor lor din unitățile militare, este descrisă, din nefericire, ca o „bulă socială” (social bubble). Se pare că în povestirile (stories) lor de viață, femeile imigrante au ales să elimine sau să nege, din motive personale sau socio-naționale, situațiile inconfortabile. Dintr-un punct de vedere personal, ele au procedat în această manieră cu scopul de a nu afecta imaginea realităților lor personale, pe care majoritatea dintre ele le-au descris, în timpul interviurilor, ca fiind pozitive. Din punct de vedere socio-național, acest lucru a fost rezultatul unei reducții clare a fenomenelor negative din societatea israeliană, la zece ani după declanșarea marelui val migrator din URSS, iscat de numărul mare de victime printre imigranți cauzat de atacurile teroriste din Israel din 2000-2001 (Almog, 2011).

În grupul de discuții, interacțiunea dintre ele a creat un efect-cadru (framework effect) de încurajare reciprocă în care se puteau prezenta aceste experiențe ce constituiau o parte inseparabilă a vieții lor de femei imigrante.

Cu privire la problema identității lor etnice evreiești, un rezultat reflectat de toate instrumentele de cercetare este acela că există un sentiment de identitate evreiască lipsit de orice ambiguitate, exprimat de fiecare din femeile participante la studiu și care este perceput într-un mod determinist și ca fiind o parte imanentă a existenței lor – acesta este cazul și pentru acelea dintre femei care au declarat faptul că identitatea israeliană le reprezintă mai mult. În plus, în narațiuni și în focus-grupuri, efortul lor de a o prezerva și de a conferi acestei experiențe o semnificație pozitivă a fost exprimat de către toate femeile, chiar și de acelea care nu au avut parte deloc de acest tip de experiență în țările de origine.

Femeile din grupul de cercetare au crescut toate în cadrul unor realități ostile și amenințătoare datorită evreității lor, dar, în contrast cu ce s-a menționat anterior, majoritatea femeilor nu descriu nici un antagonism cu privire la această identitate evreiască.

Povestirile se focalizează în principal pe detalii legate de modul în care femeile s-au luptat cu realitatea și ele par să fie expresii ale unor mecanisme de apărare cu scop de supraviețuire, întâlnite de obicei în șirul de elemente psihosociale pe care le presupune plecarea de acasă pentru a putea lupta. Apar reacții precum cea de ignorare, de retragere în lumea imaginației, de distanțare față de problemă și de normalizarea ei – ceea ce înseamnă un soi de raționalizare în care problema devine „normalizată” și nu mai este văzută ca un detaliu specific, pretins de acceptarea realității așa cum este ea, în inevitabilitatea ei. În plus, se manifestă, de asemenea, anumite reacții protuberante, verbale și chiar fizice. Fiindcă indivizii sunt, până la un punct, definiți de identitățile lor sociale, aceștia, în conformitate cu teoriile despre identitatea socială (Tajfel & Turner, 1986), aspiră să dobândească identități sociale pozitive.

Din punctul de vedere al acestei abordări și în lumina experiențelor neplăcute pe care unele dintre ele le-au avut în calitate de evreice, este de înțeles de ce anume, fiind femei tinere, ele au ales noile lor identități israeliene – care au fost derivate din cele vechi de evreice. Acest fapt este reflectat, de exemplu, în una din narațiuni, unde naratoarea indică în povestea ei că a crescut având o atitudine negativă față de identitatea ei, evreiască la origine, datorită experienței negative pe care o avusese în

această privință (și anume, atitudinea anti-semită a profesorilor ei în școala din munții Ural din Rusia, din cauza căreia urăse școala). Pe de altă parte, identitatea ei israeliană este descrisă pozitiv datorită legăturii, marcate în conștiința ei, cu tratamentul tolerant și încurajator pe care l-a experimentat în școala ei israeliană, care a produs o completă schimbare radicală, o rebeliune a atitudinii ei față de studiu și școală. Această schimbare a atins punctul culminant când naratoarea a luat decizia de a evolua de la un simplu elev, care acceptă studiile sale în mod pozitiv, la o profesoară cu o puternică conștiință profesională cu privire la munca ei.

Această experiență pozitivă pe care a avut-o cu privire la identitatea sa evreiască în Israel, în contrast cu experiențele negative pe care le-a încercat fiind copil în URSS, a constituit o bază pentru construirea unei noi identități sociale pozitive – o identitate israeliană. În procesul de construire a unei noi identități de sine – proces care, în general, acompaniază imigrantul de-a lungul întregii sale vieți și care presupune o dezvoltare non-liniară (Mirsky, 2005) – naratoarea povestește despre nașterea unei nevoi de a se conecta la evreitatea sa, nevoie generată de sentimentul forței identității sale israeliene.

Se pare că imigrarea în Israel a furnizat acestor femei, precum și tuturor evreilor imigranți, o bază confortabilă și pozitivă pentru crearea unei conexiuni cu evreitatea lor, ce a fost considerabil redusă în timpul vieții lor din Uniunea Sovietică, ca urmare a politicii generale a regimului sovietic. Pe timpul celor șaptezeci de ani de guvernare, regimul a interzis organizarea oricărui punct focal ce ar fi putut constitui o forță competitivă în raport cu ideologia acestuia și, drept consecință, religia a fost reprimată, iar autoritatea și funcționarea instituțiilor sale publice au fost aproape complet eradicate. Pentru evrei, acest proces, care le nega abilitatea de a urma o viață etnică/religioasă, a fost proeminent în special în „Rusia Albă” (Belarus) și în marile orașe în așa grad, încât, în majoritatea dintre ele, evreitatea lor a fost redusă formal la înregistrarea naționalității lor evreiești în pașapoarte (Gozman, 1997).

Aspirația spre o conexiune reînnoită cu identitățile lor evreiești nu reprezintă doar o nevoie personală pentru aceste femei, ci reflectă o modalitate de a tânji după o apartenență autentică, din moment ce, aceleași femei care au fost conștiente, din perioada copilăriei timpurii, de evreitatea lor, nu au avut parte de experiența de a aparține grupului lor etnic, datorită faptului că existența unui asemenea cadru relațional fusese interzisă. Această aspirație exprimă o nevoie immanentă care nu fusese realizată în viața lor de până atunci și care este prezentată în teoriile psihologice

clasice ca o nevoie primară a omului. În conformitate cu Maslow (1970), de pildă, aceasta este o nevoie psihologică ce premerge toate celelalte nevoi psihologice care succed nevoilor fizice primare, de bază.

Acest fenomen, reflectat în ceea ce subiecții supuși studiului relatează, pare să fie o dorință profundă de a fi participanți la o asemenea experiență socială și de a avea sentimentul autentic de a fi o reală parte a ei.

Una dintre femei, de exemplu, descrie o experiență socială unică, ce a avut loc la vârsta de 16 ani, în anul 2001 în Kazakstan, acolo unde trăia pe vremea respectivă, când s-a întâlnit cu tineri evrei la un seminar de vară, condus de Agenția Evreiască cu scopul de a-i pregăti pe cei interesați pentru imigrarea în Israel. Ea a precizat că nu avusese o astfel de experiență în întreaga sa viață și a descris-o ca reprezentând o epifanie. Da fapt, cu ocazia acestei întâlniri, ea a experimentat, pentru prima dată în viață, ce înseamnă să fii parte a unui grup de tineri care erau din același grup etnic și efectul puternic produs a condus la imigrarea ei în Israel. La sosirea ei, a cerut să fie convertită, în ciuda faptului că, din punct de vedere formal, fiind fiica unei mame evreice, ea era oricum considerată evreică în conformitate cu legea evreiască. A explicat că era important pentru ea să-și înțeleagă identitatea și să simtă că aparținea în mod semnificativ la comunitatea sa etnică primordială.

Consolidarea atașamentului la iudaism servește, de asemenea, componentei continuității care este dominantă în identitatea unei persoane (Erickson, 1987). În acest sens, de exemplu, femeile descriu locul central pe care studiile le ocupă în viața lor.

Prin urmare, rolul jucat de studiul desfășurat în timpul educației este descris ca fiind o valoare evreiască, pe care ele au absorbit-o prin educația pe care au primit-o. Într-adevăr, studiile și educația au constituit un mijloc pentru evreii sovietici de a se integra în cultura străină, dar, mai mult decât atât, au reprezentat ceva care a făcut grupul lor etnic periferic mai puternic.

Această dorință imperioasă de studiu a fost definită de una dintre femei ca „... *o tradiție evreiască și un mod de viață*”, iar valoarea de a persevera în studiu, împreună cu alte valori precum apropierea familiei și respect, a fost absorbită și asumată acasă, în Azerbaijan. Tânăra femeie menționată nu dorește doar să-și conserve apartenența la societatea evreiască, ci intenționează să o și inculce elevilor ei din Israel.

Aceste femei se comportă ca persoane care învață și, în alegerea educației ca profesie, ce exprimă o valoare evreiască, în spiritul căreia ele au fost educate încă din

copilărie și pe care acum o concretizează ca adulți, se exprimă linia de continuitate prezentă în viața lor. Se pare că naratoarele, în mod conștient și uneori inconștient, organizează aspecte ale „sinelui” lor, extrase din inventarul evenimentelor lor biografice ce exprimă apartenența la cultura evreiască. În acest fel, ele creează o experiență coerentă, continuă și neîntreruptă, ce conferă o expresie semnificativă existenței lor. Ceea ce e exprimat în narațiunire prezintă deopotrivă efortul făcut de naratoare pentru a-și prezerva identitățile evreiești, pe care le percep într-un mod determinist, și nevoia de a le conferi un sens nou.

Importanța vitală a continuității în ce privește identitățile lor este exprimată atât în părțile cantitative, cât și în cele calitative ale cercetării și se referă de asemenea la cultura rusească non-evreiască, căreia majoritatea dintre ele consideră că-i aparțin și în raport cu care ele își exprimă dorința unui contact mai larg, în ciuda faptului că locul pe care țara de origine îl joacă în cadrul formării identităților lor nu este marcant.

În cadrul rezultatelor statistice care se referă la răspunsurile oferite întrebărilor despre nivelul importanței pe care femeile imigrante o acordă prezervării culturii și obiceiurilor țării de origine, grupul de cercetare a exprimat o mai puternică dorință în acest sens decât grupul general de imigranți din URSS (81% spre deosebire de 69%, conform ajustărilor).

Argumentul teoriei integrării, care descrie timpul ca pe o componentă centrală pentru integrarea în țara de absorbție, nu corespunde rezultatelor din grupul meu de cercetare, din moment ce o examinare a variabilei perioadei lor de imigrare în Israel arată că nu sunt, în mod necesar, cei care au petrecut cel mai lung interval de timp în Israel aceia care au redus importanța prezervării culturii țării lor de origine. Presupun că, prin prisma muncii lor educaționale și a studiilor lor, ei au ajuns la o mai clară conștientizare a locului pe care cultura originală îl ocupă în viața lor.

Problema relevanței culturii țării de origine ca parte a identității evreiești-israeliene face ca valul de imigrare din URSS din anii 1990 să fie diferit de cele anterioare. Deși acestea din urmă au adus cu ele, din țara de origine, influențe de tip diaspora, ele nu au mers mai departe decât definirea evreității lor. Imigrarea „rusească” prezintă o imagine diferită, fiindcă imigranții ruși au amestecat componente non-evreiești în cultura lor, nu doar în calitate de cei care au trăit-o, ci și ca cei care au jucat un rol în formarea ei, fiind, în același timp, producătorii ei. Aceasta a constituit un subiect de critică venită din partea israelienilor veterani, care

au fost nevoiți să se confrunte cu așa ceva pentru prima dată. Imigranții din URSS sunt definiți de către unii din societatea israeliană de absorbție ca făcând parte dintr-o „imigrare non-evreiască” și imigranții refuză să fie prezentați în această lumină, văzând atitudinea respectivă ca pe o insultă și protestează împotriva ei. Refuzul acestei percepții a israelienilor veterani cu privire la noua sub-cultură evreiască este în general bazat pe argumentul conform căruia, deși realitatea vieților majorității imigranților nu a fost într-adevăr foarte evreiască în accepțiunea ei curentă, aceștia nu au abandonat niciodată cultura și valorile lor evreiești și chiar au inclus componente de „cultură universală” (așa cum o definesc ei) sau de cultură rusească, conform definiției pe care aceștia i-o conferă. În acest spirit, o parte din femeile dintr-unul din focus-grupuri a argumentat chiar că evreitatea israeliană ar trebui să fie înțeleasă într-un mod mai universal, care ar îmbogăți-o și ar consolida-o, așa cum s-a întâmplat deja de-a lungul istoriei evreiești. Ele au continuat declarând că, în opinia lor, această abordare este în egală măsură consistentă cu abordarea multiculturalistă ce a devenit populară în societatea israeliană. În contrast, au existat femei care au susținut o poziție mai sectară și particulară, pledând pentru prezervarea naturii unice a evreității din cadrul statului Israel, pe care o percep ca pe un statut fundamental pentru menținerea trăinicieii naționale. Una dintre femei a descris această abordare ca fiind inspiratoare pentru indivizii din locurile de origine din satele din Ucraina și, în opinia acesteia, ea este la fel de importantă în Israel din moment ce este vorba de o țară înconjurată de inamici.

Concluzii generale

Rezumând, identitatea israeliană a majorității femeilor este o expresie națională modernă a evreității și, aparținând ei, ele o percep ca având o valoare pozitivă. Aceasta contrastează cu sentimentele unora dintre ele cu privire la URSS, țară pe care ele o conectează cu o experiență negativă din punct de vedere a identității lor evreiești.

A poseda o identitate israeliană reprezintă o reînnoire a sentimentului de apartenență, de continuitate și un rezultat al puternicei experiențe fondatoare pe care au avut-o în timpul serviciului militar ca soldați-învățătoare. Pe perioada serviciului militar, petrecută în educație, ele au început să dezvolte identități profesionale și, deși

aceasta a constituit o provocare a elementului de continuitate cu privire la sensul identității lor (legătura lor cu iudaismul), pe de altă parte, a creat o fundație solidă pentru apartenența lor la societatea israeliană.

Este nevoie să remarcăm faptul că, la nivel socio-cultural, unul din rezultatele centrale ale cercetării este evidențierea identității complexe a grupului de cercetare, care include o combinație de componente israeliene, evreiești și rusești, în grade diferite. Acest mixaj poate fi definit ca o identitate multi-hifenată (multi-hyphenated identity), care este: israeliano-evreiasco-rusească, în această ordine. Observăm aici un contrast față de imigranții anteriori din URSS care s-au definit doar ca „israelieni” sau, alternativ, ca „israelieni evrei” sau „israelieni-ruși”.

Pe plan personal, israelitatea (Israeliness) creează pentru imigranți opțiunea de a se exprima pe ei înșiși în felul lor, îndeosebi ca femei libere care au ales acest mod de viață ca o pe o expresie autonomă a naturii lor esențiale. Procesul de construcție a identităților lor colective și personale a necesitat ani de zile și etapele implicate nu au fost liniare din punct de vedere al dezvoltării lor. Este un proces unic ce se cristalizează mai cu seamă în mod activ și care conferă sens vieților acestora.

Rezultatele investigației trebuie private cu prudență în perspectiva extrapolării lor, datorită unor *limite ale cercetării*, care sunt următoarele: a. Dimensiunea eșantionului nu este suficient de mare pentru a susține generalizări de ordin teoretic. O direcție de cercetare viitoare ar fi de a extinde această micro-cercetare pe un eșantion reprezentativ de tineri (fete); b. Este evident că multe alte grupuri de tineri adolescenți se confruntă cu probleme de identitate mai mult sau mai puțin similare, și nu doar adolescențele israelience imigrante din spațiul “rusesc”. O extensie productivă în această direcție poate fi compararea grupurilor de adolescenți israelieni veniți din spațiul fostei URSS (fete și/sau băieți) cu alți adolescenți sosiți în Israel din alte culturi și țări, sau cu cei născuți în Israel, în scopul de a investiga comparativ, în cazul acestor grupuri distincte, provocările cărora ei le fac față în procesul de adaptare și în cel de construcție a identității.

Bibliografie

- Abelson, R. P. (1968). *Theories of cognitive consistency: A sourcebook*.
Chicago: Rand McNally.
- Adler, A. (1979). Superiority and social interest: A collection of later writings (Third Edition) H. L. Ansbacher and R. R. Ansbacher (Eds.), *Case of the 1990s immigrants from the Former Soviet Union*. New York: W.W. Norton.
- Al-Haj, M. (2004). *Immigration and ethnic formation in a deeply divided society: The in Israel*. Leiden, The Netherlands: Brill.
- Alasuutari, P. (1997). The discursive construction of personality. In A. Lieblich & R. Josselson (Eds.), *The narrative study of lives* (pp. 1-20). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Allen, M. N. & Jensen, L. (1990). Hermeneutical inquiry: Meaning and scope. *Western Journal of Nursing Research*, 12 (2), 241-253.
- Allport, G. (1985). The historical background of social psychology. In G.Lindzey & E. Aronson (Eds.), *Handbook of Social Psychology*, (3rd ed., Vol. 1), (pp. 1-46). New York: Random House.
- Almog, O. (2001). Characteristics and effects of immigration from the Soviet Union. *People Israel-The Guide to Israeli Society*. (in Hebrew).
- Almog O. (2011). The Russian Aliya – Historical and Sociological Mileposts, *People Israel - The Guide to Israeli Society* (in Hebrew).
- Altschuler, M. (1994). *The national identity of immigrants from the Former Soviet Union in Israel*. Lecture from the conference: Identity and Culture in the Transition of Immigration in the 1990s. Hebrew University, Jerusalem, Silbert Institute for Israel Studies, Conference proceedings, December 1994. (in Hebrew).
- Arredondo-Dowd, P. (1981). Personal loss and grief as a result of immigration, *The Personal and Guidance Journal*, Vol. 58, No. 6, 657-661.
- Azarya, V. (1989). Civil education in the Israeli Armed Forces. In: E. Krausz (Ed.), *Education in a comparative context*. New Brunswick (47-119). NJ: Transaction.
- Bamberg, M. (1997). Positioning between structure and performance. *Journal of Narrative and Life History*, 7, 335-342.
- Bar-Yosef, R. (1968). Desocialization and resocialization: The adjustment process

- of immigrants. *International Migration Review*, Vol. 2, No.3, 27-43.
- Bar-On, D. (2005). *The "others" within us: A socio-psychological perspective on changes in Israeli identity* (2nd ed.). Beersheva, Israel: Ben Gurion University of the Negev: Negev press. (in Hebrew).
- Bauman, Z. (1991). *Modernity and ambivalence*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press.
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117, 497-529.
- Beckerman, Z. (2000). From Russia to Israel and back: Stories of selves and bodies in migration. In E. Olshtain & G. Horenczyk (Eds.), *Language identity and immigration* (pp.105-121). Jerusalem: The Hebrew University, Magnes Press.
- Ben-Rafael, E., Olshtain, E., & Geijst, I. (1997). Identity and language: The social insertion of Soviet Jews in Israel. In P. Ritterband, N. Lewin-Epstein & Y. Roi (Eds.), *Russian Jews on three continents: Emigration and resettlement* (pp. 364–388). London: Frank Cass.
- Ben-Shalom, A. & Horenczyk, G. (2006). The cultural identity and acclimation of immigrants in an assimilative context: Immigrants from the former Soviet Union in the IDF. *Trends*, 44 (3). (in Hebrew).
- Berger, R. (1999.) Immigrants from the CIS: The attributes, needs, and principles of assimilation. In K. Rabin, *Being Different in Israel* (pp.97-119). Tel Aviv: University of Tel Aviv Press-Ramot. (in Hebrew).
- Berry, J. (1992). Acculturation and adaptation in a new society. *International Migration Quarterly Review*, 30, 69-85.
- Best, J. (1995). Typifications and social problems construction. In J. Best (Ed.), *Images of issues: Typifying contemporary social problems* (pp. 1-10). New York: Aldine De Gruyter.
- Blos, P. (1967). The second individuation process of adolescence. *The Psychoanalytical Study of the Child*, 22, 162-186.
- Blumer, H. (1971). Social problems as collective behavior. *Social Problems*, 18, 298-306.
- Bourdieu, P. (1990). *In other words: Essays towards a reflexive sociology*. Cambridge: Polity Press.

- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Brenner, M. (ed.) (1981). *Social method and social life*. New York: Markham Publications.
- Brubaker, R. 1996. *Nationalism reframed: Nationhood and the national question in the new Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bruner, J. (1985). Narrative and paradigmatic modes of thought. In E. Eisner (Ed.), *Learning and teaching and ways of knowing* (pp. 97-115). Chicago: NSSE.
- Bruner, J. (1986). *Actual minds, possible worlds*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bruner, J. (1990). *Acts of meaning*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Chamberlain, M. & Leidersdorff, S. (2004). Transnational families: Memories and narratives. *Global Networks*, 4(3), 227-241.
- Chase, S.E. (2003). Learning to listen: narrative principles in a qualitative research methods course. In: R. Josselson, A. Lieblich, and D.P. McAdams (Eds.), *Up Close and Personal: The Teaching and Learning of Narrative Research*. Washington (pp. 79–100). DC: American Psychological Association.
- Castells M. (1997). *The information age – economy society and culture: Volume II – The power of identity*. London: Blackwell.
- Clark, T. (2007). *Martin Heidegger*. London: Routledge.
- Collins, H. M. (1985). *Changing order: Replication and induction in scientific practice*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Connelly, F. M., & Clandinin, D. J. (1999). *Shaping a professional identity: Stories of educational practice*. New York: Teachers College Press.
- Coppersmith, S. (1967). *Antecedents of self-esteem*. San Francisco: Freeman.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among fixed traditions*. London: Sage Publications.
- Creswell, J. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approach*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

- Dargish, R., & Sabar, N. (2002). Hermeneutics and hermeneutic research. In N. Sabar (Ed.), *Genres and traditions in qualitative research* (pp.167-194). Lod: Dvir Publishing House. (in Hebrew).
- Davies, B. & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves. *Journal for the Theory of Social Behavior*, 20, 43-63.
- Denzin, N. K. (1999). Biographical research methods. In J. P. Keeves & G. Lakomski (Eds.), *Issues in educational research* (pp. 92-102). Amsterdam: Pergamon.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (eds.) (1994). *Handbook of Qualitative Research*. London: Sage Publications.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (eds.) (2005). *The Sage Publications Handbook of Qualitative Research*. London: Sage Publications.
- Diamond, S. (1992). *Compromised campus: The collaboration of universities with the intelligence community 1945-55*. New York: Oxford University Press.
- Duranti, A. (1997). *Linguistic anthropology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Edwards, D., & Potter, J. (1992). *Discursive psychology*. London: Sage Publications.
- Eisikovits, R. (2000). Gender differences in cross-cultural adaptation styles of immigrant youths from the former USSR in Israel. *Youth and Society*, 31(3), 310-331.
- Erickson, A. (1965) *Children and society: The psychology of man in exchanges of time*. Tel Aviv: Sifriyat Hapoalim. (in Hebrew).
- Erickson, E. (1987). *Identity: Youth and crisis*, (Trans. Ari Rap). Tel Aviv: Sifriyat Hapoalim.
- Ethier, K. A., & Deaux, K. (1994). Negotiating social identity when contexts change: Maintaining identification and responding to threat. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 243-251.
- Fetterman, D. M. (1989). *Ethnography Step by Step*. London: Sage Publications.
- Filstead, W. J. (1970). *Qualitative Methodology*. Chicago: Markham Publication.
- Fischer, F. (1998). Policy inquiry in postpositivist perspective. *Policy Studies Journal*, 26(1), 129-146.
- Fontana, A., & Frey, J. H. (2000). The interview: From structured questions to negotiated text. In: N.K. Denzin, & Y.S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (Second Edition, pp. 645-670). London: Sage Publications.

- Foucault, M. (1971). Appendix: The discourse on language. In *The Archaeology of Knowledge* (Trans. A. M. Sheridan Smith) (pp. 215-237). New York: Pantheon.
- Foucault, M. (1980). Two Lectures, In: C. Gordon (Ed.) *Power/ Knowledge: Selected interviews and other writings 1972-1977*. New York: Pantheon.
- Freeman, M. (1993). *Rewriting the self: History, memory, narrative*. London: Routledge.
- Freud, S. (1921/2009). *The psychology of the crowd and the analysis of the ego*. (Trans. Noa Kol), Tel Aviv: Resling.
- Friedberg, R. (2001). The impact of mass migration on the Israeli labor market. *The Quarterly Journal of Economics*, 116(4), 1373-1408.
- Friedman, I. (2007, June). Validity in evaluation studies. *Seminar day lecture at the Henrietta Szold Institute, Israel*. (in Hebrew).
- Gergen, M. (1988). Narrative structures in social explanation. In C. Antaki (Ed.), *Analyzing everyday explanations: A casebook of methods* (pp. 94-113). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Gergen, M., & Gergen, K. J. (1988). Narrative and self as relationship. *Advances In Experimental Social Psychology*, 21, 17-53.
- Gibton, D. (2002). Grounded theory: The importance of data analysis- Procedure and theory building in a qualitative study. In: N. Sabar (Ed.), *Traditions and divisions in qualitative studies*, Or-Yehuda, Israel: Dvir Publishing House. (in Hebrew).
- Giorgi, A. P., (1995). Phenomenological psychology, In: J.A. Smith, R. Harre, & L. Van Langenhove (Eds.), *Rethinking Psychology* (pp.24-42). London: Sage Publications.
- Giorgi, A. P., & Giorgi, B. (2008). Phenomenological psychology, In: C. Willing and W. Stainton-Rogers (Eds.), *The Sage Handbook of Qualitative Research in Psychology*. London: Sage Publications.
- Gitelman, Z. (1973). *Acculturation without assimilation and national consciousness among Soviet Jews*. New York: Synagogue Council of America, Institute for Jewish Planning and Research.
- Gitelman, Z. (1995). *Immigration and Identity: The Resettlement and Impact of Soviet Immigrants on Israeli Politics and Society*. Los Angeles: Wilstein Institute of Jewish Policy Studies.

- Glaser, B., & Strauss, A.L. (1967). *The discovery of grounded theory*. Chicago, IL: Aldin.
- Glickman, A., Oren, A. Lewin- Epstein, N. (2005). *National Identity in Israel, 2004*, Tel-Aviv, Tel- Aviv University. The B. I. and Lucille Cohen Institute for Public Opinion Research. (in Hebrew).
- Golden, D. (2003). A national cautionary tale: Russian women newcomers to Israel portrayed. *Nations and Nationalism*, 9(14), 83-104.
- Gozman, L. (1997). Is living in Russia worthwhile? In: N. Lewin-Epstein, Y. Roi, & P. Ritterband (Eds.), *Russian Jews on three continents* (pp. 406-415). London: Frank Cass.
- Greenwald, A. (1980). The totalitarian ego: Fabrication and revision of personal history. *American Psychologist*, Vol. 35, No.7, 603-618.
- Grinberg, L., & Grinberg, R. (1984). A psychoanalytic study of migration: Its normal and pathological aspects. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 32, 13-38.
- Grinberg, L., & Grinberg, R. (1989). Psychoanalytic perspectives on migration. In D. Bell (Ed.), *Psychoanalysis and culture* (pp. 154-169). New York: Routledge.
- Gudmundsdottir, S. (1991). Story-maker, story-teller: Narrative structures in curriculum. *Journal of Curriculum Studies*, Vol. 23, No. 3, 207-218.
- Gudmundsdottir, S. (1995). The narrative nature of pedagogical content knowledge. In H. NeEwan, & K. Egen (Eds.), *Narrative in teaching, learning and research* (pp. 24-38). New York: Teachers College Press.
- Gudmundsdottir, S. (1996). The teller, the tale and the one being told: The narrative nature of the research interview. *Curriculum Inquiry*, Vol. 26, No. 3, 293-306.
- Hadar, Y., Haymeim-Reisch, N., & Knefelman, A. (2008). Who are we? National identity in the state of Israel, *Parliament*, 58. (in Hebrew).
- Har Even, A. (1999), Can there be a joint identity: Aren't we Israeli citizens? In A. Bishara (Ed.), *Between the I and the We* (pp. 41-60). Tel Aviv, Van Leer Institute and United Kibbutz Publications. (in Hebrew).
- Harré, R. (2002.) Public sources of the personal mind: Social constructionism in context. *Theory & Psychology*, 12, 611–623.
- Hacohen, D. (2001). Trends in Israeli society. In: E. Ya'ar & Z. Shavit (Eds.), *Immigration and absorption* (p. 5). Tel Aviv: Open University of Israel. (in Hebrew).

- Henwood, K.L. (1996). Qualitative inquiry: Perspectives, methods and psychology. In J. T. E. Richardson (Ed.), *Handbook of Qualitative Research Methods* (pp. 25-40). Leicester: BPS Books.
- Hoffman, D. M. (1996). Culture and self in multicultural education: Reflections on discourse, text, and practice. *American Educational Research Journal*, Vol. 33, No. 3, 545-569.
- Hofstede, G. (1991). *Cultures and organizations: Software of the Mind*. London: McGraw-Hill.
- Horenczyk, G. (2001). Conflicted identities: Acculturation attitudes and immigrants' construction of their social worlds. In E. Olshtain, & G. Horenczyk (Eds.), *Language identity and immigration* (pp. 13-30). Jerusalem: The Hebrew University, Magnes Press.
- Horowitz, T., & Brosh, T. (2011). *Patterns of drug and alcohol use among youth from the former Soviet Union*. Tel-Aviv: The Henrietta Szold Institute. (in Hebrew).
- Horowitz, T., & Lushes, A. (1998). Immigrants from the Soviet Union in the cultural plane in Israel. In M. Sikron, & A. Leshem (Eds.), *Profile of immigration wave: The process of absorbing immigrants from the former Soviet Union 1990-1995* (pp.291-333). Jerusalem: Hebrew University, Magnus Press (in Hebrew).
- Huberman, A. M., & Miles, M. B. (1994). Data management and analysis methods. In: N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 428-444). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Husserl, E. (1911). *Selected Articles* (Transl. into Hebrew, 1993).Jerusalem: Hebrew University, Magnes Press.
- Hutchinson, S.A. (1988). Grounded theory. In R. R. Sherman, & R. B. Webb (Eds.), *Qualitative Research in Education: Focus and Methods* (pp. 123-140). London: Falmer.
- Iluț, P. (1997). *Abordarea calitativă a sociumanului (Qualitative approach of the socio-human)*. Iași: Polirom.
- Johnson, J. (2001). In-depth interviewing. In J. F. Gubrium & J. A.Holstein (Eds.), *Handbook of interview research: Context and method* (pp. 103-120). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Jorgensen, D. L. (1989). *Participant observation: A methodology for human studies*. London: Sage Publications.

- Josselson, R. (1995). Imagining the real: Empathy, narrative and the dialogic self. In R. Josselson, & A. Lieblich (Eds.), *Interpreting Experience. The Narrative Study of Lives* (Vol. 3) (pp. 27-44). London: Sage Publications.
- Kasher, A. (2000). *Spirit of a man: Four gates*. Tel-Aviv: Am Oved. (in Hebrew).
- Kenyon, G., & Randall, W. (1997). Restoring our lives: Personal growth through autobiographical reflection. Westport, CT: Praeger.
- Kimmerling, B. (1998). New Israelis: Multiple cultures without multiculturalism. *Alpayim*, 16, 264-308. (in Hebrew).
- Kincheloe, J., & McLaren, P. (1998). Rethinking critical theory and qualitative research. In N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Eds.), In: *The landscape of qualitative research: Theories and issues* (pp. 269-299). Thousands Oaks, CA: Sage Publications.
- Kohut, H. (1971). *The analysis of the self*. New York: International Universities Press.
- Koranyi, E. (1973). Patterns of acculturation in new immigrants, *Annals of Psychiatry and Related Disciplines*, 11, 129-133.
- Kosmitzki, C. (1996). The reaffirmation of cultural identity in cross-cultural encounters. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22, 238-248.
- Krueger, R. A. (1994). *Focus groups*, (Second Edition), London: Sage Publications.
- Krupnik, I. (1994). Constructing new identities in the former Soviet Union: The challenge for Jews. In J. Weber (Ed.), *Jewish identities in New Europe* (pp. 139-149). Oxford: Littman Library of Jewish Civilization.
- Kupferberg, I., Green, D., & Gilat, I. (2002). Figurative positioning in hotline stories. *Narrative Inquiry*, 11, 1-26.
- Kupferberg, I., Feingold, S. (2005). Living between two worlds: Linguistic positioning in narrative discussion. In: I. Kupferberg, & E. Olstein (Eds.), *Discourse in education: Researching educational events* (pp.332- 355). Tel Aviv: Machon Mofet (in Hebrew).
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Labov, W. (Ed.). (1972). *Language in the inner city: Studies in the Black English vernacular*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Latour, B. (1987). *Science in Action*. Cambridge: Harvard University Press.
- Leiblich, A. (1989). Entry into adulthood during regular IDF service. In K. Benjamini, A.Dolev, M. Cohen, & Y. M. Schlesinger (Eds.), *Study and application in*

- psychology* (pp. 271-282). Jerusalem: Hebrew University Magnes Press.(in Hebrew).
- Leiblich, A. (1993). Looking at change: Natasha, 21: New immigrant from Russia To Israel. In R. Josselson, & A. Leiblich, (Eds.), *The narrative study of lives* (Vol. 1), (pp. 92-129.) Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Leiblich, A., Tuval-Mashiach, R. & Zilber, T. (1998). *Narrative research*. London: Sage Publications.
- Leiblich, A., Tuval-Mashiach, R. & Zilber, T. (2010). Between the whole and its parts, and between substance and form. In L. Kasen & M. Cromer-Nevo (Eds.), *Data analysis in qualitative research* (pp. 21-42).Beersheva, Israel: Ben Gurion University, Negev Publications. (in Hebrew).
- Lemert, C. (1995). *Sociology after the crisis*. Boulder, CO: Westview Press.
- Lerner Y. (2001). Stratification and hybridization in the view of Russian Israelis.*Theory and Critique*, 19. (in Hebrew).
- Leshem, A. (2009). *Integration of immigrants from the former Soviet Union In Israel 1990-2005: Interdisciplinary infrastructure research*. Jerusalem: Masad Klita. (in Hebrew).
- Leshem, A., & Lissak, M. (2000). The creation of a Russian community in Israel. *The Jews of the former Soviet Union*, 4(19), 47-66. (in Hebrew).
- Leshem, A., & Lissak, M. (2001).The Social and Cultural Crystallization of the Russian Community in Israel. In: M. Lissak, & A. Leshem (Eds.), *From Russia to Israel* (pp. 27-76). Tel Aviv: Hakibbutz Hameuhad (in Hebrew).
- Lerner, Y. (2001). Multiplicity and hybridity in the conception of Russian Israelis.*Theory and Criticism*, 19. (in Hebrew).
- Levinas, E. (1972). *The Humanism of the Other* (Trans. to Hebrew 2004). Jerusalem: Bialik Institute Publishing House. (in Hebrew).
- Lickel, B., et al. (2000). Varieties of groups and the perception of group intuitivity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, 223-246.
- Liebkind, K. (2001). Acculturation. In: R. Brown, & S. Gaertner, (Eds.), *Blackwell Handbook of Social Psychology: Intergroup processes*. Oxford, UK: Blackwell Publishers.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills: Sage Publications.

- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (2000). Paradigmatic controversies, contradictions and emerging confluences. In: N. K. Denzin, & Lincoln, Y. S. (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*, (Second Edition, pp. 163-188). London: Sage Publications Publication.
- Lindblom, C. E. (1990). *Inquiry and change*, New Haven, CT: Yale University Press.
- Loscke, D. R. (2003). *Thinking about social problems: An introduction to constructionist perspectives* (Second Edition). New York: Aldine de Gruyter.
- Marcia, J.E. (1980). Identity in adolescence. In J. Adelson (Ed.), *Handbook of adolescent psychology*. New York: Wiley.
- Markowich, F. (1993). Israelis with a Russian accent. *Jewish Journal of Sociology*, Vol. 35, No. 2, 97-111.
- Markovitch, F. (2001). The identity of immigrants from the former USSR through changes in time and place. In: M. Lisak, A. Leshem (Eds.), *From Russia to Israel* (pp. 15-26). Tel Aviv: Hakibutz Hameuhad. (in Hebrew).
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (Second Edition). New York: Harper & Row.
- Maxwell, J. A. (1996). *Qualitative research design: An interactive approach*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Maykut, P., & Morehouse, R. (1994). *Beginning qualitative research: A philosophic and practical guide*, London: Falmer Press.
- McAdams, D. P, Josselson R., & Lieblich, A. (Eds.). (2001). *Turns in the road: Narrative studies of lives in transition*. Washington, DC: APA Books.
- Mikulincer, M. (1995). Attachment style and the mental representation of the self. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 1203-1215.
- Mirsky, Y. (1996). Psychological aspects of immigration: Review of the Literature. *Psychology*, 5(2), 199-214. (in Hebrew).
- Mirsky, Y. (2001). Not there anymore, and still not here: The processes of identifying with Israel among student immigrants from the former USSR. In: M. Lisak, & A. Leshem, *From Russia to Israel* (pp.175-194). Tel Aviv: Hakibutz Hameuhad. (in Hebrew).
- Mirsky, Y. (2005). *Israelis: Immigration stories*, Mevaseret-Tzion, Israel: Tzivonim. (in Hebrew).

- Mirsky, Y., & Kaushinsky, F. (1989). Migration and growth: Separation and individuation processes in immigrant students in Israel, *Adolescence*, 24, 725-740.
- Mishler, E. G. (1986). *Research interviewing: Context and narrative*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Mishler, E. G. (2004). Historians of the self: Restoring lives, revising identities *Research in Human Development*, 1(1&2), 101-121.
- Morgan, D. L. (1988). *Focus Groups as qualitative research*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Mosgovia, N. (2001). The mafioso and the culture vulture. Haifa: *Panim*, 18. (in Hebrew).
- Moutner, M., Sagie, A., & Shamir, R. (1988). Thoughts about Israeli multiculturalism. In M. Moutner, R. Sagie, & R. Shamir (Eds.), *Multiculturalism in a democratic Jewish country* (pp. 67-76). Tel Aviv: Tel Aviv University. (in Hebrew).
- Newman, I., & Benz, C. R. (1998). *Qualitative-quantitative research methodology: Exploring the interactive continuum*. Carbondale, Illinois: Southern Illinois University Press.
- Newman, I., Ridenour, C. S., Newman, C., & DeMarco, G. M. P. Jr. (2003). Typology of purpose: A tool for thinking about research questions, designs, and mixed methods. In A. Tashakkori, & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (pp. 167-188). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Olrik, A. (1965). Epic laws of folk narrative. In A. Dundes (Ed.), *The study of Folklore* (pp. 129-141). Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Patton, M.Q. (1980). *Qualitative evaluation methods*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Peshkin, A. (1993). The goodness of qualitative research. *Educational Researcher*, Vol. 22, No. 2, 23-29.
- Phinney, J.S., Horenczyk, G., Liebkind, K., & Vedder, P. (2001). Ethnic identity, immigration, and well-being: An interactional perspective. *Journal of Social Issues*, Vol. 57, No. 3, 493-510.
- Polkinghorne, D. E. (1988). *Narrative knowing and the human sciences*. New York: State University of New York Press.

- Polkinghorne, D. E. (1989). Phenomenological research methods. In R. S. Valle, & S. Halling (Eds.), *Existential-phenomenological perspectives in Psychology* (pp. 41-60). New York: Plenum Press.
- Polkinghorne, D. E. (1991). Narrative and self-concept. *Journal of Narrative and Life History*, Vol. 1, No. 2&3, 135-154.
- Portes, A., & Rumbaut, R. (2001). *Legacies: The story of the immigrant second generation*. Berkeley: University of California Press.
- Potter, J., & Wetherell, M. (1990). *Mapping the language of racism*. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Rapoport, T., & Lomsky-Feder, E. E. (2010). The chronicles of the 'immigrant body' from Russia to Israel: 'A body in readiness', a proud body, 'a settler's body'. In: E. E. Lomsky-Feder, & T. Rapoport (Eds.), *Visibility in immigration: Body, gaze, representation* (pp. 69-98). Jerusalem: Van Leer Institute and Hakibutz Ha Meuhad. (in Hebrew).
- Ricoeur, P. (1988). *Time and Narrative*, Vol. 2 (Trans. Kathleen McLaughlin and David Pellauer). Chicago: University of Chicago Press.
- Richardson, J. T. E. (Ed.) (1996). *Handbook of qualitative research methods for psychology and social sciences*. Leicester: British Psychological Society.
- Riessman, C. K. (2001). Analysis of personal narratives. In J. A. Gubrium, & J. A. Holstein (Eds.), *Handbook of interview research: Context and method* (pp. 696-710). Thousand Oaks: CA: Sage Publications.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative methods for human sciences*. New York: Sage Publications.
- Risser, J. (1997). *Hermeneutics and the voice of the other: Re-reading gadamer's philosophical hermeneutics*. Albany, NY: Suny Press.
- Rosenbaum-Tamari, Y. (2004). *Immigrants from the former Soviet Union: Motives for aliyah and the obligation to live in Israel*. Special publication, no.1, Ministry of Absorption and Immigration. (in Hebrew).
- Rosenthal, G. (1993). Reconstruction of life-stories: Principles of selection in generating stories for narrative interviews. In: R. Josselson, & A. Lieblich (Eds.), *The narrative study of lives* (pp. 29-91). Newbury Park, CA: Sage Publications.
- Rubinstein, A. (2004). Israel and New National Policies, *Tchelet*, 16, 53-54. (in Hebrew).

- Sabar, N. (1990). *Qualitative research in teaching and learning*, Tel Aviv: Masada (in Hebrew).
- Sabar, N. (2002). The history of qualitative research, its influences and genres. In N. Sabar (Ed.), *Genres and traditions in qualitative research* (pp. 13-28). Lod: Dvir Publishing House. (in Hebrew).
- Sabar, N., & Dargish, R. (2002). Narrative research. In: N. Sabar (Ed.), *Genres and traditions in qualitative research* (pp.167-194). Lod: Dvir Publishing House. (in Hebrew).
- Sarbin, T. R. (1986). The narrative as root metaphor for psychology. In T. R. Sarbin (Ed.), *Narrative psychology: The storied nature of human conduct* (pp. 3-21). New York: Praeger.
- Schiffrin, D. (1996). Narrative as self-portrait: Sociolinguistic constructions of identity. *Language in Society*, 25, 167-203.
- Schutz, W. (1958). *FIRO A three-dimensional theory of interpersonal behavior*. New York: Rinehart.
- Schwandt, T.A. (1994). Constructivist, interpretivist approach to human inquiry. In N. K. Denzin, & Y.S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 118-137). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Seidel, J., & Kelle, U. (1995). Different functions of coding in analysis of textual data. In U. Kelle (Ed.), *Computer-aided qualitative data analysis* (pp. 52-61). London: Sage Publications.
- Seidman, I.E. (1991). *Interviewing as qualitative research*. New York: Teachers College Press.
- Shavit, Z. (2002). Back to the cultural core, *Panim*, 20, 113-122. (in Hebrew).
- Semyonov, M. (2007). *The Ruppim Index: The annual index of the integration of immigrants in Israel*. Ruppim: Ruppim Academic Publication (in Hebrew).
- Shenhav, Y. (2001), Introduction: Identity in a post-national society. *Theory and Critique*, 19, 5-16. (in Hebrew).
- Sherif, M. (1966). *In common predicament: Social psychology of intergroup conflict and cooperation*. Boston: Houghton and Mifflin.
- Shomski, D. (2001). Ethnicity and citizenship from the point of view of Russian Israelis. *Theory and Critique*, 19. (in Hebrew).
- Shuval, J. (1998) Migration to Israel: The mythology of "uniqueness". *International Migration*, Vol. 36, No. 1, 3-26.

- Sicron, M. (1998). Demography of the wave of immigration. In M. Sicron, & E. Leshem (Eds.), *Profile of an immigration wave: The absorption of immigrants from the former Soviet Union, 1990-1995* (pp. 13-40). Jerusalem: Hebrew University, Magnes Press. (in Hebrew).
- Siegel, D. (1998). *The great immigration: Russian Jews in Israel*, Oxford: Berghahn Books.
- Simons, H. (1996). The paradox of case study. *Cambridge Journal of Education*, 26(2), 225-240.
- Slonim-Nevo, V., & Sharaga, Y. (2000). Psychological and social adjustment of Russian-born and Israeli-born Jewish adolescents. *Child and Social Work Journal*, 17(6), 455-475.
- Smooha, S. (1999). Exchanges in Israeli Society, *Alpayim*, 17, 239-261 (in Hebrew).
- Smooha, S. (2000). The regime of the State of Israel: Civilian democracy, non-democracy, or an ethnic democracy?, *Israeli Sociology*, 2, 565-630 (in Hebrew).
- Smith, A. D. (1993). The nation in history: Jerusalem. *The Israeli Historical Society*, 35-43. (in Hebrew).
- Smith, A. D. (2003). *Chosen peoples: Sacred sources of national identity*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Spector-Marzel, G. (2008). *Sabras don't age: Life of senior officers from 1948's Israeli generation*, Jerusalem: Hebrew University, Magnes Press.
- Spector-Marzel, G., (2010). Mechanisms of selection in claims of narrative identity. In L. Kasen, & M. Cromer-Nevo (Eds.), *Data analysis in qualitative research* (pp. 63-96). Beersheva: Ben Gurion University, Negev Publications (in Hebrew). An adapted version entitled: Spector-Marzel, G. (2011). Mechanisms of selection in claiming narrative identities: A model for interpreting narratives. *Qualitative Inquiry*, 17(4). Modified version of Hebrew article.
- Spindler, G., & Spindler, L. (1993). The process of culture and person: Cultural therapy and culturally diverse schools. In P. Phelan, & A. L. Davidson (Eds.), *Renegotiating cultural diversity in American schools* (pp. 27-51). New York: Teachers College Press.
- Spivak, G. C. (1988). *In other worlds: Essays in cultural politics*. New York: Routledge.
- Stake, R.E. (1995). *The art of case study research*. London: Sage Publications.

- Statistics Division, Department of Economic and Social Affairs, (2009). *Handbook on geospatial infrastructure in support of census activities: Studies in Methods, Series F. No. 103*. New York: United Nations.
- Steiner R. (1963). *The Education of the Child in light of the Humanities and Anthroposophy*. Kibbutz Harduf: Sills, D. L. (2003). (Ed.), *International encyclopedia of the social sciences*. Kibbutz Harduf: Michael (Trans. from German to Hebrew in 1963).
- Strauss, A. L. (1987). *Qualitative analysis for social scientists*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded Theory procedures and techniques*. Newbury Park: CA, Sage Publications.
- Sussmam, Z. (1995). *The economic consequences of the recent immigration: An overview*. Jerusalem: Mimco.
- Suarez-Orozco, C., & Suarez-Orozco, M. M. (2001). *Children of immigration*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Tajfel, H. (Ed.). (1982). *Social identity and intergroup relations*. London: Cambridge University Press.
- Tajfel, H., & Turner, J. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In O. S. Worchel, & W. Austin (Eds.), *Psychology of intergroup relations* (pp.7-24). Chicago: Nelson Hall.
- Taylor, C. (1989). *Sources of the self: The making of the modern identity*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Tishkov, V. (1997). *Ethnicity, nationalism and conflict in and after the Soviet Union: The mind aflame*. Oslo: International Peace Research Institute.
- Tolts, M. (1992a). The demography of Soviet Jewry: Past and present. Paper presented at the *Second International Meeting on Jewish Demographic Policies*. Jerusalem.
- Tolts, M. (1993b). Jews in the Russian republic since the Second World War: The dynamics of demographic erosion. *Proceedings of the International Population Conference, Montreal, 3*, 99-111.
- Tolts, M. (2001). Jewish demography of the Former Soviet Union. In S. Della Pergola, & J. Even (Eds.), (pp. 109-139). *Papers in Jewish demography*. Jerusalem: Hebrew University (for partial internet version, see: The Post-Soviet Jewish

- Emigration, Paper presented at the European Population Conference, Helsinki, Finland, 7-9 June.
- Triandis, H. (1994). *Culture and social behavior*. New York: McGraw Hill.
- Triandis, H. (1989). The self and social behavior in differing cultural contexts. *Psychological Review*, 93, 506-520.
- Tuval-Mashiach, R. (2006). Where is this story going?: Narrative forms and the construction of identity in the life stories of Israeli men and women. In D. P. McAdams, R. Josselson, & A. Lieblich (Eds.), *Identity and story: creating self in narrative* (pp. 249-269). Washington, DC: American Psychological Association.
- Van Dijk, T.A. (1987). *Communicating racism: Ethnic prejudice in thought and talk*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Van Mannen, J. (1988). *Tales of the field: On writing ethnography*. Chicago: University of Chicago Press.
- Vidich, A. J., & Lyman, S. M. (1994). Qualitative methods: Their history in sociology and anthropology. In N. K. Denzin, & Y.S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications.
- Wallerstein, I. et al. (1996). *Open the social sciences: Report of the Gulbenkian Commission on the Restructuring of the Social Sciences*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Warnke, G. (1987). *Gadamer: Hermeneutics, tradition and reason*. Stanford: Stanford University Press.
- Widdershoven, Guy, A. M. (1993). The story of life: Hermeneutic perspectives on the relationship between narrative and life history. In R. Josselson, & A. Lieblich (Eds.), *The narrative study of lives* (pp. 1-20). London: Sage Publications.
- Wiesel, E.(1967). *Jews of silence*. Tel-Aviv: Am Oved. (in Hebrew).
- Williams, R. M. (1970). *American society: A sociological interpretation*. (Third Edition). New York: Knopf.
- Willis, G. (1991). Phenomenological inquiry: Life perception. In E. C. Short (Ed.), *Forms of Curriculum Inquiry* (173-186). Albany: State University of New York.
- Wong, D. (1991). Asylum as a relationship of otherness: A study of asylum holders in nuremburg, *Journal of Refugee Studies*,4(2), 150-163.
- Woods, P. (1996). *Researching the art of teaching: Ethnography for Educational use*, London: Routledge.

- Wurzle, J. (1987). *Toward multiculturalism*. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods*. London: Sage Publications.
- Zhou, M. (1997). Segmented assimilation: Issues controversies and research on the new second generation. *International Migration Review*, 31, 826-874.